

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciškanova ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
bije. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 1'50. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2'—.
Pri večjem naročilu
popusti.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljenim na dom za
celo leto 240 — po
letu 120, za četrt let
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Ameriko
K 380.

Reklamacije za list
so nočnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani
Franciškanova ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Otvoritev konstituantne.

Belgrad, 12. Prva seja ustavodajne skupščine se je začela ob desetih. Vse lože so bile prenapolnjene, v novinarskih ložah pa je bila prava gneča. V dvorani so bila poslanska mesta večinoma zasedena. Skrajno levo so zasedli komunisti, ki so okrasili svoje prsi z rdečimi kokardami. Poleg njih so sedeli poslanci zemljeradniške in seljačke stranke, dalje v sredini na enem krilu levice in na drugem desnice pa so zavzeli mesto demokratije, potem pa radikalci, dočim so skrajno desno okupirali socialisti in Jugoslovenski klub, ker niso imeli mesta na levi. Za radikalcem je sedelo sedem poslancev bosanskih težakov. Od hrvatske zadnjice je sedel dr. Drinković na ministrski klopi, ban dr. Luginja pa je sedel spredaj v odseku demokratov. Muslimanska stranka je zavzela mesta v sredini za demokrati. Med demokrati in seljaki so sedeli republikanci. — Prvi je govoril dr. Milan Rojc in predlagal za predsednika sebe g. Nikola Pašića, ki je bil pozdravljen z burnim aplavzom. G. Pašić je stopil na predsedniško tribuno in pozdravil skupščino ter omenjal važnost konstituantne ter prepričanje, da bodo narodni poslanci složni v delu, da se utrdijo osnovna načela države. Seja je potekla mirno. Pri vseh poslancih je vladala pozornost in interes, tako da se je ves čas sestanka čul smalo glas govornika. Po seji so poslanci odšli k svečani službi božji. Prihodnja seja je odredena na jutri popoldne ob šestnajstih, na kateri se bo volil verifikacijski odsek.

Poraz „komunistov“ na Češko-slovaškem.

Praga, 11. Poizkusi praškega komunističnega vodstva, uprizoriti splošno stavko, so imeli le malo uspeha. Stavkati so pričeli samo na nekaterih krajih v nekaterih mestih, kjer so zlasti nemški (1) komunisti zabavali stavko. Odele praškega ljudskega doma se bo menda dosegel kompromis. Na vabilo zaupnikov kovinarjev so se sestali danes poslanski klubi desnice in levice in so sklenili, da se vprašanje sopesosti ljudskega doma reši jutri na skupni konferenci s predstojništvom strokovnih organizacij.

Praga, 11. Po komunistih proglašena splošna stavka se je docela izjalovila. Vse zapadno-češko premošeno ozemlje je popolnoma mirno. Obratovanje je povsod normalno.

Amsterdam in Moskva.

Na mednarodnem kongresu strokovnih zvez v Londonu so govorili tudi o neprestanih izzivanih in napadih tretjeinternacionalcev na amsterdamske organizacije in le posebna komisija sestavila odlok ki ga pošlamo tukaj okraščane: 1. Izredni kongres mednarodne zveze strokovnih organizacij v Londonu, kjer je zastopanih 18 dežel s skupno 26 milijoni organiziranih delavcev ne smatra tretjeinternacionalnih napadov in blatenje amsterdamske zveze strokovnih organizacij kot izraz mnenja protih in civiliziranih ljudi. 2. Kongres ugotavlja, da vsebuje najvišji manifest III. internacionalne ki nosi podnise Lenina, Zinovieva, Radeke, Beke Kuna, dalje Tomskega, Logovskega itd., kateri nasproti dejstvu trdijo da zastopajo neko mednarodno zvezo strokovnih organizacij da vsebuje ta manifest volno napoved amsterdamski zvezi v stavku, da bo sindikalna moskovska internacionala zlomila imeno amsterdamsko — 3. Kongres je mnenja, da ne izhaja napad iz vrst ruskega proletariata. — 4. Moskovska volna napoved ne kaže nič drugega kot popolno neznanje glede sestave amsterdamske zveze ali na nesrečno željo da se strokovne organizacije vseh dežel uničijo. 5. Amsterdamska zveza daje vsem v svojih vrstah stotim organizacijam avtonomijo in svobodo izbire. — Zahteva na se, da vsem izven stotim organizacijam odreče pomoč. 6. Kongres spominja na to da le ravno amsterdamska internacionala nastopa proti vladam ki so hotele uničiti svobodoljubno gibanje narodov. (Zato na danes žanje svoje napovedi) s strani komunističnih šarlatanov vsega sveta kateri se bojkota proti Poljski in Madžarski skoro niso udeleževali! Ur. — 7. Kongres pozivlja slednji svetovni proletariati da se združi v vrstah amsterdamske zveze ker le s slogo bo mogoče dokončiti vse revolucionarne namere socializma. — Ta resolucija je bila sprejeta z vsemi glasovi razven norveških. Italijani so na neodločni. Dobro je da so ruski komunisti ki v svojem občevarju z buržniškimi vladami ne pozna grožeti in blatenja kakor nasproti socialističnemu proletariatu, povedali to, kar li gre!

DEMISIJA DR. LAGINJE.

Beograd, 11. Na današnji popoldanski ministrijski seji je že prisostvoval ban dr. Luginja, ki je poročal o dogodkih na Hrvatskem in obenem podal svojo demisijo. Nato je sledila kratka debata, ki se je končala s sklepom, da se demisija sprejme. Vprašanje hrvatskega bana se bo rešilo bržkone na ta način, da bo namesto bana dr. Luginje vršil banke dolžnosti dr. Bošnjak kot najstarejši banški svetnik, ker novi ustavni načrt ne predvideva banke položaja na Hrvatskem. Dr. Bošnjak naj bi opravljal banke poole, dokler se ne prejme nova ustava in ne uvede nov red v najvišji državni upravi.

TAKTIKA MUSLIMANOV V KONSTITUANTNI.

Belgrad 11. G. Hrasnica je izjavil sotrudniku »Tribune«: 1. Jugoslovanska muslimanska organizacija se ne bo razdelila v dve frakciji, kakor so pisali beograjski listi. 2. Po svojem programu ostanele zvesti monarhiji in v konstituantni se bodo izjavili za monarhiste. 3. Organizacija stoji na stališču državnega edinstva. 4. Dementira vesti beograjskih listov, da so bili poslanci njihove skupine na sestanku z Radicem, s katerim imajo nobenih zvez. — Konstituant se je njihov klub ter je bil izvoljen za predsednika g. Matelaj, za podpredsednika pa Hrasnica in dr. Karamahmodović.

LJUDSKO ŠTETJE ODLOŽENO.

Belgrad 11. Štetje vsega prebivalstva živine in poslopij v Jugoslaviji se ne bo moglo vršiti 1. januarja, kakor je bilo nameravano.

Poročilo delegatov čl. strokovnih organizacij o Rusiji.

Na zadnjem strankinem zboru čl. soc. demokracije sta poročala ss. Polach in Pitak člana delegacije »Čsl. strokovnega združenja« o svojih vtisih iz Rusije. Prvi pravi: »Ako hočem biti pošten moram potrditi ugotovitve že drugih inozemskih delegatov o Rusiji ter izjaviti da je Rusija v resnici v popolnem razpadu. Da o industriji ter o industrijskih uredbah v Rusiji ne more biti govora niti z ozirom na politično, niti z ozirom na gospodarsko plat industrije: govoriti se ne more niti o kulturnih niti o socialnih uredbah in naši delegaciji so to potrdili ruski komunistični prvaki osebno. Svojo moč opirajo ruski komunisti na organizirano delavstvo, ki ga je nekaj nad 600.000. O tiskovni svobodi v Rusiji ni govora, ker izhajati smelo samo boljševiški listi. Vsako kritiko boljševiškega režima kaznujejo. Industrijsko delo razpada, le v nekaj malih panogah se kaže nekako zboljšanje. Industrijski zavodi so tako zmilitarizirani da ni govora o kakikoli socializaciji. Obratni sveti so v Rusiji uvedeni le formalno in ne služijo v nikakoli obrambo proti volji nekaterih vodilnih oseb. Delavstvo in industrijski zavodi nima nikake soudeležbe pri odločitvah, v kateri smeri naj se vrši industrijska produkcija. Pod boljševiškim režimom trpi in pod boljševiško diktaturo strada najbolj ruski organizirani industrijski proletariati. Veliko je pomikanje kvalificiranega delavstva v industrijskih obratih, kati kvalificirano delavstvo beži iz mest na deželo, ker v mestih noče lakote umreti. Zelo nazorno kaže razmere v Moskvi ruski birokratični sistem kjer je od prebivalstva, ki znaša en milijon 400.000 oseb boljševiških državnih uradnikov, uslužbenih v sovjetskih uradih, v strokovnih organizacijah ki so državni izvrševalni organi in v drugih državnih institucijah. Posadka Moskve zlaša 50 do 60.000 mož. Dasi so uvedene stroge kazni proti veriženju z živili, trnjevo in Rusiji je živili v malem in velikem čenrav, je tudi svobodna trgovina prenovljena. Hiše v Petrogradu razpadajo ker ni strokovnih stavbinih delavcev, da bi jih popravili. Stanovanjsko nomanjkanje razsaia po Rusiji naravnost neljzrosno. Med svetovno vojno in za boljševiškega režima je umrlo v

Rusiji 40 odstotkov prebivalstva. — Govornik izjavlja da te prošle strokovna delegacija čl. socialne demokracije na svojem potovanju v Rusijo — potem ko je natančno preiskala vse ruske razmere — do preporočila, da boljševiški metod ni mogoče uresničiti. Zato tudi ne pride ruski boljševizem do niti kakega socialističnega cilja, zlasti ne v vprašanju socializacije zemlje, kati v Rusiji le ohranljno še vedno zasebno lastništvo zemlje, 90 odstotkov ruskega prebivalstva so kmetje ki niso komunisti ampak konservativci. — Delegat s. Polach nadaljuje v svojih izjavah (bil je prekinjen od komunistične Vančka, ki se odstrani iz dvorane) in priporoča češkim komunistom da naj ne hodijo v Rusijo le na konference s sedanjimi predstaviteli ruske boljševiške vlade: v tovarne naj gredo delati da pridejo v stik z ruskim ljudstvom in spoznajo kako to ljudstvo pod boljševiško vlado živi in gladuje. Ob splošnem odobravanju izjavlja govornik, da češkoslovaška socialna demokracija razume revolucionarne boje ter delo in obenem s celim svetom se ti gre za združitve svetovnega proletariata ne pa pod imenom Moskve za razbitek proletariatskih vrst: ona se hoče boriti za socializem noče na pod imenom Moskve moriti.

Sodrug Pitak potrjuje resničnost besedi sodruge Polacha: vsaka Polachova beseda je opor na delstvo. V Rusiji vladajo v princpu stare družabne razmere. Delavstvo stane v svojih starih slabih stanovanjih buržoazne hiše so na prazne in stropi se tu udirajo. S skupnimi kuhinjami v tovarnah. Solah in drugem se ubija staro družinsko življenje. Razmišljati moram, ali ima ruski narod v resnici vodstvo v svojih rukah? Devedeset odstotkov uradov je zasedenih od Židov ne pa od Rusov. Življenje je strašno. — Obe poročili sta bili sprejeti na znanje.

Nase delavstvo, nai si te poročili skrbno in pazljivo prebere in si po njih nanravi sodbo o razmerah v Rusiji. Videlo bo kdo je tam gospodar in kdo hlanec: spoznalo bo na tudi kako in na kak način si bo pridobilo res pravo oblast in gospodstvo na svetu. Kdo mu ho rešitelj: ali socialni demokrat ali komunist, bo lahko odločilo!

AMNESTIJA V DALMACIJI.

Split, 11. Z regentovim ukazom so amnestirani v Dalmaciji vsi, ki so zakrivali kaka kazniva dejanja političnega ali vojaškega značaja na škodo naše kraljevine ali v korist Italije. Enako amnestijo je izdal tudi Italijanski kralj za slučaje prestopkov naših ljudi v okupiranem ozemlju Dalmacije.

STAMBOLINJSKI V PRAGI.

Praga, 11. Jutri dospe v Prago bolgarski ministrijski predsednik Stambolinjski. Tukaj se bo mudil da le časa v svrhu proučevanja češke industrije in gospodarskih razmer.

RAZNE VESTI.

Varšava, 11. V okolici Poltave je izbruhnila nova ustala proti sovjetski vladi. London, 11. Govori se, da posredovani poizkusi delavske stranke pri pogajanjih med Irsko in Anglijo ni imel uspeha. Washington, 11. Republikanska stranka je stavila v reprezentančni zbornici predlog, naj se prepove priseljevanje tujih uradnikov iz Evrope v Ameriko. Washington, 11. V Manterosu na Filipinskih otokih je prišlo vsled odpora džamačinov proti vpeljavu splošne šolske dolžnosti do spopada s stražniki, pri čemer je bilo 30 džamačinov usmrčenih. Med žrtvami je tudi tamošnji učitelj.

Vprašanje žitne prehrane v Avstriji.

V enem naših zadnjih člankov smo poročali, s kakšnimi težkočami se mora avstrijska republika boriti, da prehrani svoje prebivalstvo z žitom. Dejstvo je, da 42 milijard, ki bi jih vlada morala imeti na razpolago, da preskrbi državo z zadostnim žitnim uvozom za vse prihodnje leto, da teh 42 milijard nima, zato so si izmislili druge metode. Reparačijska komisija ji je predlagala naj odplača uvoz vsaj prvih treh ali štirih mesecev z lastnimi preminami, dokler ne bodo zvezne države odobrile sanacijski načrt sedanje reparačijske komisije, ki sama ne more dati potrebnih kreditov, ker jih — nima. Glede na ta predlog je nato avstrijska vlada dotrdila, da se bodo zastavili vsi inozemski vrednostni papirji, potem vse dragocenosti, ki so bile last bivše habsburške dinastije in ne spadajo v nedotakljive zbirke, kakor to določa mirovna pogodba. Dalje vse srbno namizno orodje iz prejšnje zakladnice, dragocene tapete in goboline itd. Marškal je še last privatnikov in računalo na to, da bodo ti-le take stvari državi pritrjovno »darovali«, v nasprotnem slučaju bodo seveda primorani. Vprašanje je seveda, če bo vse to zadostovalo za uvoz treh ali štirih mesecev.

Ko prečitate »Naprej«, ga oddajte Vašim prijateljem!

Politične vesti.

+ Veliko število komunističnih mandatorov v Srbiji izvira, kakor piše »Beograjski Dnevnik« iz splošne bede in nezadovoljnosti, ki vlada med srbskimi kmeti po onih krajih, ki jih je vojna skoro popolnoma opustošila. Protj opustošenju po vojni pa ne pomaga nobena politika, tudi komunistični principi ne. Zato pravi »Beograjski Dnevnik«: »Kmetje in delavci imajo sicer pravico biti komunisti in imajo pravico, da porušijo današnjo družbo, toda če to store, ali je verjetno, da bodo mogli na mesto starega postaviti nekaj boljšega, kakor oni upajo? Rusija nam kaže, da pride lahko za revolucijo še večje zlo in še večja beda. Ako pridejo na krmiho novi ljudje, utegnejo ti biti še slabši in hujski kakor so sedanjí.« — Utegne biti res.

+ Državnemu svetu so že pričele prihajati pritožbe proti izvolitvi narodnih poslancev. Pričakujejo se prihod dveh svetovalcev, na kar bo državni svet otvoril seje.

+ Razdelitev države. Doznava se, da odbor strokovnjakov, ki že več mesecev proučava administrativno razdelitev države, še ni dokončal svojega dela. Mogoče je, da delo tudi do sestanka konstituant ne bo končano. Razdelitev države se bo izvršila geografično po gospodarskih potrebah.

+ Baranjska republika? Napram poročilom nekaterih budimpeštanskih listov, ki se tičejo pogajanj, katera vodi župan mesta Pečula Bela Lindner v Beogradu radi ustanovitve baranjske republike pod protektoratom kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, doznava »Magyar Orszag« o stališču madžarske vlade, da se najprej prepriča o verodostojnosti te vesti in ako je vest resnična, da opozori na te mahinacije vrhovni svet. Madžarska vlada bo zahtevala, da se nadaljnjo hujkanje ustavi in bo vztrajala pri tem, da se tudi jugoslovanska vlada drži določil mirovne pogodbe v vseh podrobnostih Jugoslovanski poslanik v Budimpešti Mijoljevič je izjavil sotrudniku imenovanega lista, da so omenjene vesti brez avtentične podlage. V baranjskem vprašanju stoji vlada kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na stališču spoštovanja podpisanih mirovnih pogodb, tedaj tudi trianonske pogodbe.

+ Občinske volitve v Beogradu. Za občinske volitve v Beogradu se že delajo priprave. Nedvomno je, da se bodo vršile pogajanja za sporazum med radikali in demokrati, vendar pa za to ni dosti upanja, ker smatra radikalna skupina, da morajo demokrati ostati popolnoma na strani in da se bo pri volitvah bila bitka samo med radikali in komunisti.

+ Otvoritev grške narodne skupščine je določena na 23. januarja 1921.

+ Saška socialistična vlada je izvoljena. Neodvisniki so dobili tri sedeže.

+ Zveza narodov je začasno odklonila sprejem Albanije, Georgije in baltičkih držav v Zvezo narodov s pretežno, da o njihov položaj še negotov. Vidi se, da govna zveza ni nikakva zveza narodov.

+ Poslaniška konferenca je izročila madžarski vladi noto, v kateri pravi, da obstoja na principu varstva narodnih in verskih manjšin. — O kakih podobnih notih italijanski vladi radi naših narodnih manjšin v zasedenem Primorju še nismo ničesar slišali. Kako tudi, ko se niso niti naše zastopniki v Rapallu za kaj takega primitivnega pobirali?

+ Proglasitev vojnega prava na Irskem. Vlada objavlja, da je proglasila vojno pravo najprej v delu jugozapadne Irske.

+ Komunistična svoboda. Vodstvo nemške mladinske zveze v Češkoslovaški je izključilo iz organizacije vse one socialnodemokratske delegate, ki so imeli na karlovskem zboru pogum govoriti in glasovati proti sprejemu pogovov III. internacionalne. Izključeni so se seveda zopet združili in so si osvojili lastne socialnodemokratske mladinske organizacije. Torej suženska ubogljivost se imenuje pri komunistih disciplina. — Tudi prav.

+ Razkol med češkimi komunisti. Iz Moskve se je vrnil ves navdušen v Prago komunist Hugo Šmetschein in tu nastopa

proti dr. Šmeralu, »marxistični levici«. Znano je, da se je Sonnenschein zelo razjarjen pripeljal iz Moskve v Prago ter da je tu izjavil na vprašanje, kaj je v Rusiji novega: »Šmeral nas je tam očrnil in podkupil je Lenina. Z njim se bo že še javno pogovorilo.« Sedaj izvršuje S. obljubo in pribojuje v S. K. Neumannovemu tedniku »Cervena« dolg članek proti Šmeralu, kateremu očita, da je ruske komuniste na svoj izvrševalni odbor v Moskvi dne 17. avg. 1921. nalagal, da im je obljubil takojšnji ustanovitev komunistične stranke v Češkoslovaški. »Danes piše dr. Šmeral v »Rudečem Pravu« ravno nasprotno od onega, kar je v Moskvi obljubil! Moskva ne pozna kompromisov, vse mora biti jasno in kdor je komunist nima v socialni demokraciji ničesar opraviti. — Sonnenschein zahteva od Šmerala več revolucionarnega duha in poguma, manj taktike in več pameti, manj besed in več dejanj, ter mu obljublja, da ga postavijo pod »zanesljivo komunistično kontrolo«, ker Moskva mu ne verjame ničesar več. — Tako se pričel boj med komunisti anarhisti in komunisti »marxisti« tudi v Češkoslovaški in Šmeral, ki je sejal veter bo lahko tudi vihar požel.

+ Socialistična konferenca v Bernu. Na mednarodni predkonferenci v Bernu je nastopala Francoska z Longuetom in Pavlom Faurejem, Angleška z Nelbaldom, Johnsonom in Thinsweller, Rusko zastopali Martov (menševik), Švico Grabow, Grimm, Huggler in Reinhard. Ker Američani niso mogli pravočasno odposlati svojega oficijelnega socialističnega delegata, jo zastopala neoficijelno Gollamb Letsko socialistično stranko predstavlja Longuet.

+ Mednarodna konferenca na Dunaju. Na socialistični predkonferenci v Bernu so sklenili, da se skupaj za 22. feb. 1921. mednarodna socialistična konferenca na Dunaj in sicer z naslednjim dnevnim redom: Imperializem in socialna revolucija; metode in organizacija razrednega boja; mednarodni boj proti kontrarevoluciji. Priprave za to konferenco bo prevzela še ta mesec komisija, ki sestoji iz delegatov iz Angleške, Francoske, Nemške Avstrije in Švice.

+ Sovjetska vlada in ameriški kapital. Sovjetska vlada je odstopila ameriški Wanderlipovi družbi eksploatacijo rudnikov in vseh drugih zakladov v 400.000 angleskih maj obsežnem ozemlju v Sibiriji za 60. t. Za to si je od družbe izgovorila dobavo 5000 lokomotiv, 50.000 vagonov, 2 milijona ton železa, 10.000 zrakoplovov, 50.000 dinamo, 2 tisoč motorov, 500.000 parobrodov, 1 milijon plugov in 10 milijonov ton premoga. — Lenin se je izrazil, da je s to pogodbo izigral ameriški in japonski kapitalizem drugega proti drugemu.

+ Sovjetska vlada in turški vstani. Kemijske paze so sklenili pakt, ki vsebuje, da skupno nastopijo zoper angleško in francosko hegemonijo v Mali Aziji in Indiji. Sovjetska vlada se je zavezala podpirati turške vstaje Kemaliste na vsot celotno denarno in z oboroženo silo.

Povzročevalci draginje.

Vsi trpimo pod težkim pritiskom draginje in nje posledicah. V tem položaju in v brezupnih razmišljanjih, kdo je pravzaprav kriv te neznozne draginje, akomrem se je vedno označevalo da je Jugoslavija Indija Koromandija. Kapitalizem skuša dokazati da so kriva draginje edinele delavske mezdne vianja. Vne in kriči kadar izbruhne kri v delavskih vrstah kako vianje za izboljšanje gnetnega položaja. Filozofi iščejo vzroke v posledicah vojne diplomati v mednarodnih komplikacijah. Ko tako drugi razmišljajo in razelabljajo o vzrokih draginje, da de-

luje na tainem kapitalistična tolna. ki nam sistematično viša cene. Nekateri priletno draginjo nespremenljivo sistemu carinskega postopanja. to so no večini trgovci drugi zopet nespretni diplomatski politiki tretji notranji razdrapanosti. Draginje pa je kriva edinele kapitalistična dobro organizirana tihotapska tolna. ki se skuša okoristiti s tuimi valutami.

Že zadnjič smo zabeležili kratko vest kako tihotapanje z valuto. Po sedaj dobljenih informacijah zamerimo pokazati da ste dve grupi kapitalističnih veletihotancev edinele krivi da je v deželi draginje. Ena grupa deluje z iztihanjem in anen-čekov v inozemstvo. V tem oziru je posebno dobro organizirana družba ki posreduje med Trstom in Jugoslavijo. S temi čeki si ti veržniki omogočijo cenen uvoz razne blaga računajoč potem celokupne stroške. Ta grupa stoji v ozkih stikih in obemih z »Banco d'Italia« in skuša držati kurz valut na višini.

Druge grupe novisevalcev draginje pa so veletihotanci z zdravo valuto. So to organizirane banke, velekapitalistična podjetja in tudi v Ljubljani imamo zavod, katerega priručnica je iztihanila v Italijo ogromne svote. Ti tihotapanje so prenašali preko meje zdravo valuto v malih zavočnikih, vozeč se vedno v ekspressih. Organizator tega podjetja je bil predvsem ravnatelj podružnice »Banca Tristina« v Splitu neki Buric, ki je pred preiskovalnimi obiasmi hladnokrvno in cinično izjavil, da ne vidi v tem postopanju nobene preizkaznosti. Kaznovan je bil na 100.000 K.

Sedaj je došlo na dan, da je ta družba veletihotancev iztihanila v času od 12. julia do 1. novembra preko 125.000 dolarjev, 1.500.000 italijanskih lir in 2.000.000 dinarjev — jasen dokaz kako se brati inozemstvenski kapitalizem z internacionalnim!

Dnevna kronika.

Ljubljanski trgovci za državo. — Cene v Ljubljani so naravnost neznozne posebno pri obleki nerilu črvalu raznih modnih potrebščinah kakor rokavicah in kravatah dalje pri milni parfumerijah itd. — Ljudje se pridno vozijo v Avstrijo, da si tamkaj nakupijo te potrebščine. Dobro jih tako za več kot polovico cene kakor v Ljubljani čeprav jih morajo nazajereže začarati. Ljubljanski trgovci že čutili to konkurenco. Kakor čujemo je zagnal trgovski gremij akcijo s polo ki kuzira od trgovine do trgovine v noč in s katero hoče onozgiti finančnega ministra da izpusti država s tem nakurovanjem v Nemški Avstriji veliko na carini Ljubljanski trgovci so torej našli srce za državo nima pa na za konsumenta. Trgovski gremij osedlat konja na nenravnem koncu. Volival naj bi rale na svoje člane da se zadovoljijo s socialnim trgovskim dobičkom v odstotkih kakor je bil pred vojsko v navadi na hi bilo naenkrat kuncen doveli na Angleskem in v Ameriki le orvedla čvrsta organizacija konsumentov do hude krize v industriji in trgovini. Ki in bodo kmalu čutili tudi pri nas. Ako ostanemo konsument trdni in ničesar ne nakunne ali kvečjemu le neobhodno potrebne stvari kakor se je to dosledno izvajalo v Ameriki bodo naši trgovci kmalu naneli drugačne strune.

Slovenska d'iaška zadruga v Pragi. Je štela v šolskem letu 1919/1920 170 članov letos 203. Od teh le redne potrebnih na svojih dohodkih več ali manj 90 odstotkov. Ker se ditek sam ne more popolnoma vzdrževati bodisi z vladno študentsko bodisi z lastnimi dohodki mu mora »Slovenska d'iaška zadruga v Pragi« kriti mesečni primanjkljaj. Pri takem številu potrebnih dela to v današnjih razmerah od boru zadruga nemale skrbi. Od kod dobiti potrebna denarna sredstva? Obračamo se zato na našo javnost in prosimo, naj nam prisloži na omnoč. Prisnevke oddajte našim članom nabirateljem ki bodo med počinčami opravlali častno nalogo nabiranja: kjer teh ni pošlite svote na »Jadransko banko« v Ljubljani na račun »Slovenske d'iaške zadruge« v Pragi.

Redna javna seja občinskega sveta Ljubljanskega bo v torek dne 14. t. m. ob 5 uri popoldne v mestni dvorani. Dnevni red javne seje je precej obširen.

Birokratska korpelja. Pod tem naslovom piše »Radniške Novine«. V državnem volilnem odboru so bili kot pomočniki nameščeni gg. Gabrijl, Mončilo Radovanovič in Aleks. Milčič. Ti trije gospodje so razen svojih visokih plač kot višji državni uradniki in poleg dnevnice (40 dinarjev) dobivali še 50 dinarjev dnevno, čeprav ta čas niso nič delali. Predsednik parlamenta g. Vukčević pa je kot član državnega odbora dobival po 150 dinarjev dnevno, čeprav ga skoro ves čas ni bilo v Belgradu bilo. Je na državne stroške hodil na volilne agitacije. Ali se ni dobil! Sedaj zahtevajo od vlade za svoje delo v državnem odboru še vsak po par tisoč dinarjev nagrade. Navsezadnje pa so vsi sedli k mizi in napisali vloge, v katerih hvalijo sami sebe in se za »zasluge za narodno stvar« predlagajo za visoka odlikovanja.

50.000 dinarjev za banketi. Neverjetno, s kako lahkoto mečejo tisoče in tisoče denarja v stran. Belgrajska občina priredi poslanec banketi, ki bo veljal 50.000 dinarjev. Ali bi ne bilo koristne in pravilne, da se ta ogromna svota porabi za občekoristne namene? Kako drago si morajo reveži danes kupovati n. pr. premog!

Korupcija na železnici. »Radniške Novine« poročajo, da sta liferant St. Zinkovič in neki železniški uradnik prodala korilnici v Belgradu neke vrste vlakov, ki velja danes pri trgovcih 20 dinarjev 1 kg, po ceni 155 dinarjev za 1 kg, pri čemer da sta v škodo države zaslužila 124.500 dinarjev. In takim ljudem se zaupa upravljanje narodnega imetja!

Kovani drobiž. Z Dunaja je dospela večja množina kovanega drobiža za 5, 10 in 25 pari. Po naredbi finančnega ministrstva se bo drobiž takoj dal v promet. Novci po 5 in 10 par so izdelani iz kovine gama, in sicer iz 98% cinka in 2% bakra. Novci po 25 par so izdelani iz zmesi bakra in niklja, in sicer 25% niklja in 75% bakra. Na eni strani je označena vrednost v arabskih številkah, z desne in leve strani pa je izražena beseda para v cirilici in latinici. Komade po 5 par morajo zasebniki sprejemati do 5 dinarjev, komade po 10 par do zneska 10 dinarjev, komade po 25 par pa do zneska 25 dinarjev.

Zdravstveni izkaz. V tednu od 28. novembra do 4. decembra se je rodilo v mestni občini ljubljanski 25 otrok (2 mrtvorojenca), umrlo pa je 27 oseb, med temi 16 tujcev, in sicer: za grižo 2 tujca, za

vratio 1 tujec, za jetiko 1 tujec in 1 domačin, radi samomora 1 oseba, za različnimi boleznimi 21 oseb. V zavodih je umrlo 15 oseb. Za ošpicami je obolelo 6 domačinov, za tifusom 1, za grižo 2 t. m.

Kulturni vesnik.

Repertoar ljubljanskega gledališča. Drama: Ponedeljek, 13. »Bobrov kožu«, (C). Torek, 14. (zaprt). Sreda, 15. »Smrtin ples I«, (E). Četrtek, 16. »Smrtin ples II«, (E). Petek, 17. »Sen kresne noči« (v opernem gledališču ob dramskih cenah). (A). Sobota, 18. »Jubilej«, »Snaubača«, »Medved«, »Kirurgija«, (D). Nedelja, 19. »Bobrov kožu«, (izven). Ponedeljek, 20. »Smrtin ples I«, (B). Torek, 21. »Smrtin ples II«, (B). — Opera: Ponedeljek, 13. (zaprt). Torek, 14. »Tosca«, (A). Sreda, 15. »Trovatore«, (D). Četrtek, 16. »Tosca«, (B). Petek, 17. »Sen kresne noči« (dramska predstava), (A). Sobota, 18. »Vesele žene windsorske«, (C). Nedelja, 19. »Rigolotto«, (izven). Ponedeljek, 20. (zaprt). Torek, 21. »Tosca«, (E).

Gospodarstvo.

Cena sladkorja je padla. V Trstu se prodaja sladkor po 24 kron 1 kg. Svetovna cena za sladkor je pritisnila tudi na ceno sladkorja v Češkoslovaški, tako da danes Čehi prosijo Avstrijo, naj kupi sladkor od njih po takih cenah, o katerih pred nekaj tedni Čehi še niso hoteli prav nič slišati. Kakor znano, je naša vlada pred nekaj meseci sklenila vpeljati na sladkor prodajni monopol, namreč na ta način, da naše domače fabrike sladkor izdelajo, produkt pa prevzame država in ga prodaja po cenah, ki jih sama določi. Ker ima vsak monopol tendenco, da skuša monopolne artikole, prodajati kolikor mogoče drago, in vprašanje, če bomo tudi mi dobili kmalu cenjski sladkor, ker se govori, da namerava država prevzeti sladkor od domačinov po 70 kron za kilogram in ga bo prodajala seveda še mnogo dražje. To bo nova, in popolnoma neopravičena in neuteleljena obremenitev ljudskih žepov, kateri se bodo morali naši poslanci najodločneje upreti. Vlada se je svoječasno sicer izgovarjala, da potrebuje denar za regulacijo uradniških plač. Mi sicer uradnikom privoščimo dostojno življenje in poštene plače, ampak vlada naj išče denar tam, kjer ga je dovolj — in če ga hoče nati, ga bo tudi našla dovolj brez uveljavljanja indirektnih davkov. Proti indirektnim davkom se bomo borili z vso silo, ker to je tisti davčni sistem, ki ga je danes zavrgel že ves svet kot najbolj nesocialen in protiljudskega.

Uradniške nabavne zadruge. Dne 1. januarja 1921 stopi v veljavo uredba o organizaciji uradniških nabavnih združ, ki bodo morale vse vstopiti v zvezo nabavnih združ državnih uradnikov. Po tej uredbi le združenje vseh državnih uslužbencev obvezno. Vsi oni, ki dobivajo plačo v kakršnikoli višini iz državnih blagin, morajo biti člani nabavnih združ državnih uslužbencev. Zadruga se bodo ustanovile z deleži, ki ne smejo manjši kakor po 100 dinarjev. Zadruga bodo nabavljale blago od producentov samih in bodo zato cene mnogo nižje kakor na trgu.

Novo električno centralo bodo zgradili na reki Rami v Bosni. Ta centrala bo za falso največja v Jugoslaviji in bo proizvajala 30.000 konjskih sil. Okoli centrala bodo ameriški industriji zgradili več podjetij.

Tretji proračun je odobrila češkoslovska zbornica. Proračun obsega 14 milijard dohodkov, od katerih odpade: na davke (min. financ) 7 milijard Kč; železnice 3 in pol milj.; pošte tri četrti milj.; drž. kopalnice nad pol milj.; sladkor prinese tri četrti milj.; Spirit eno tretjino milj.; Skupno 12 in tri četrti milijarde, ostalo odpade na razne dohodke. Od 7

milij. davkov bo nad 2 milj. splošnih davkov, 1379 milijonov Kč. bo od tobaka, 1200 m. Kč. bo od premoga in 1050 milj. Kč. bo izzv. obratnega davka od blaga.

Industrijska kriza v Švici zavzema vedno večji obseg. V vseh panogah industrije je od oktobra dalje narasla brezposelnost. Posebno obširna nezaposlenost vlada v urarski industriji in se namerava v nekaterih krajih popolnoma ustaviti vsako obratovanje. Isto prej tudi čevlarski industriji, ker je izvoz vsled nepovoljnih valutarnih prilik popolnoma prenehal. Švilena industrija trpi veliko vsled francoske konkurence. Potreba po znatnem skrajšanju delavnega časa je vedno nujnejša. Kemijska industrija barv je že zapostavljena s prejšnjimi naročili. — Kakor vidimo, se po vsem svetu pojavlja velika nezaposlenost, ki priti poslabšati in uničiti delavstvo. Pred to krizo ne ubeži nobena država. Sedaj se je pojavila že v Ameriki, so milijoni brez dela in kruha, v Švici, Nemčiji, Franciji, Angliji itd. Kako se bo kriza, ki bo vedno hujša, končala in kako jo bodo sedanji kapitalisti reševali in skušali odpravi, bedi, nam bo pokazala prihodnost.

Nemčija mora takoj oddati ententi 1.700.000 kosov drobnice, 27.165 koz in 15.250 prašičev; v teku 6 mesecev pa še 30.000 konj, 125.000 ovce, 60.000 bikov, volov itd., in tudi 20.000 brejih krav in kobil. Ententa je zahtevala začetkom skupno 150.000 konj, 640.000 brejih krav in kobil in 900.000 ovac. Sedaj pa se je Nemčije nekako »usmilila«.

Po svetu.

Delavci v neki dunajski elektrarni so se ušli iz jezi, češ, da hočejo ustanoviti sovjetski sistem. To kaže dovolj jasno, kake razmere morajo vladati v srečni »kristianski« Avstriji.

Barine na Madžarskem. Po prekem sodu je bil obsojen devetletni žepni tat Apad Weiss na tri leta zapora in 15 batin. To je prvi slučaj, da se je izvršila kazen z batinami.

Kraljeva zaroda torej se ne bo zmanjšala! Rumunski kralj je ob priliki svojega (seveda naučenega govora) prestolnega govora omenil zaroki med prestolonaslednikom in grško princeso Heleno, med princeso Elizabeto in grškim princem Jurjem. Kako po neupotrebnem množilo vrste bodočih nezaposlencev!

Delavstvo na cesti. Na Saskem so podjetniki sklenili, da zaprejo 55 kovinskih velepodjetij. Od približno 35.000 povinarjev bo 15.000 vrženih na cesto, v revščino in lakoto. In potem se najdejo še ljudje, ki gotovo nimajo nobenega profita od profitov kapitalistov, pa vendar zagovarjajo sistem, ki obsoja stotine pridnega delavstva na smrt!

Argentinijske je sodelovanje pri Zvezni narodov odpovedala, ker se njeni predlozi ne uvažujejo. Njeni delegati na ženevski konferenci so že odpotovali. — Vsak pameten človek pač uvideva, da takozvana »Zveza narodov« ni ničesar drugega kot zveza mednarodnih kapitalistov.

Društvene vesti.

Centrala splošne organizacije volnih invalidov za Slovenijo obvešča člane vpisane pri centrali v Ljubljani, da se deli moka po nižani ceni od sedaj do 17. t. m. Vsakdo mora prinesiti člansko knjižico.

Savez jugoslovanskih dobrovoljcev za Slovenijo obvešča člane, da je za informacije in posredovanja tujak na razpolago vsak delavnik od 10—12 ure v društvnem lokalu v Kolodvorski ulici 3, Ljubljana.

Izdajatelj: Ivan Milnar.
Odgovorni urednik: Iak Vehovec.

Tvrška Charles Princ

uljudno naznanja slavnemu občinstvu osobito trgovcem z manufakturo, da je preselila svojo veletrgovino iz dosedanjih trgovskih prostorov Turjaški trg št. 1 in svojo pisarno Židovska ulica št. 1 v novo otvoreno trgovino

na Dunaisko cesto šte. 4 v Ljubljani.

Priporočam se za nadaljni cenjeni obisk

z velespoštovanjem

Charles Princ.

Delovodja (Werkmeister)

zmožen vseh delavniških del, montaž, kakor tudi popravi jam-skih strojev, vajen v akordiranju teh del, se

== takoj sprejme. ==

Reflektanti jugoslovanske narodnosti, večji slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, naj vpošlejo lastnorčno pisane prošnje na »Ravnateljstvo Tirolske prometne družbe Brezno-Hudajna, Ljub.«, s priloženimi prepisi spriceval, ki se ne vrnejo, ter z navedbami referenc.

Znatno nižane cene!

Moške zimske obleke od K 1320 naprej | Modne in športne hlače od K 500 naprej
" " suknje " " 1430 " | Deške obleke " " 680 "

== Vsi izdelki iz pristne volne izdelani v prvi domači oblačilni industriji v Ljubljani. ==

Veletrgovina z oblekami

J. Maček, Ljubljana

Aleksandrova cesta št. 3.